

ความปลอดภัย ด้านอัคคีภัยในอาคาร

FIRE SAFETY OF THE BUILDINGS

กรมโยธาธิการและผังเมือง

218/1 ถนนพระรามที่ 6 แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

www.dpt.go.th

ความปลอดภัย

ของคนเมือง

เรื่องสังคมในแง่ดี ความเจริญ
ต่างๆ ก็ต้องขยายตัวขึ้นกลางใจ
มหานครใหญ่ที่เต็มไปด้วยอาคาร
ประเภทต่างๆ เช่น สำนักงาน,
ศูนย์การค้า, โรงแรม, ห้างสรรพสินค้า,
โรงพยาบาล ฯลฯ

หลายครั้ง ที่เราต้องประสบกับเหตุการณ์อันน่าเศร้าใจ
ที่เกิดขึ้นในอาคารสาธารณะต่างๆ เหล่านี้

อาคารสาธารณะ คือ อาคารที่มีคนเข้าไปจำนวนมากเข้าไปใช้
ในแต่ละวัน

ดังนั้น ความปลอดภัยและความมั่นคงของอาคาร จึงเป็น
เรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุด ไม่ว่าอาคารเหล่านั้นจะอยู่ในอาคาร
ประเภทใดหรือมีวัตถุประสงค์การใช้งานที่แตกต่างกันก็ตาม

เริ่มต้นทำความรู้จักกับ

กฎหมายควบคุมอาคาร

จุดประสงค์ของกฎหมายควบคุมอาคารและเขตพื้นที่ควบคุม

กฎหมายควบคุมอาคารใช้บังคับเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเจริญ และมีการก่อสร้างอาคารหนาแน่น ซึ่งในท้องที่นี้จะมีการใช้เขตควบคุมอาคาร
จะต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งกฎหมายควบคุมอาคารจะดูแลในเรื่องของ
ความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัยและการป้องกันอัคคีภัยของอาคารโดยเฉพาะ
อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่และอาคารสาธารณะ

ระบบความปลอดภัยด้านอัคคีภัยที่บัญญัติไว้ในกฎหมายควบคุมอาคาร

ตลอดเวลาที่ผ่านมาพบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจากเหตุการณ์ไฟไหม้มักมีสาเหตุ
มาจากการนำลัดวงจรไฟมากกว่าจากความร้อนของเปลวเพลิง ดังนั้น
จุดประสงค์หลักในเรื่องการป้องกันอัคคีภัยไม่เพียงแต่จะเน้นในด้านของ
การดับไฟ แต่ยังคงมีเรื่องของเส้นทาง เพื่อใช้ในการอพยพคนและการป้องกัน
ไม่ให้ควันและไฟลุกลามหรือแพร่กระจาย

สิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับการเกิดอัคคีภัยในอาคาร

สิ่งสำคัญที่เราทุกคนควรรู้ คือ เรื่องของการหนีไฟและการระงับอัคคีภัยใน
อาคารสูงซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องเอาใจใส่และเตรียมความพร้อมในพิเศษ

ระบบป้องกันและระงับ อัคคีภัย ในอาคารสูง

1 ความหมายของอาคารสูงและที่ว่างโดยรอบอาคาร

อาคารที่มีความสูงตั้งแต่ 23 เมตร หรือประมาณ 7 ชั้น ต้องจัดให้มี
ความกว้างของผิวการจราจรโดยรอบอาคาร ไม่ต่ำกว่า 6 เมตร เพื่อความสะดวก
ในยามที่เกิดเพลิงไหม้รถดับเพลิงและรถกู้ภัยต่างๆ
จะได้เข้าไปควบคุมเพลิง และช่วยเหลือน้อยขนาดเจ็บได้
อย่างทันท่วงที

2 การติดตั้งแผนผังในตึกอาคาร

ต้องติดตั้งแผนผังในตึกอาคารที่ระบุถึงตำแหน่ง
ของห้องทุกห้อง เส้นทางหนีไฟ, ตู้ดับเพลิง, ตู้โทรศัพท์, ตู้โทรศัพท์
และลิฟท์ สำหรับพนักงานดับเพลิงอย่างชัดเจน

3 ระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง

ระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง ต้องแยกไว้ใน
อิสระจากระบบอื่นๆ เพราะเมื่อเกิดไฟไหม้ ไฟสำรองจะจ่ายไฟ
ไปยังระบบต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการดับเพลิง และการหนีไฟ
ได้นานกว่า 2 ชม. และจำเ็นต้องมีไฟสำรองตลอดเวลาสำหรับ
เครื่องสูบน้ำ, ลิฟท์ดับเพลิง, ห้อง ICU และระบบสื่อสาร

4 ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

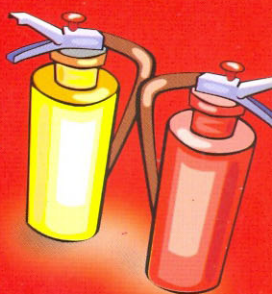
อาคารสูงจำเ็นจะต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้
ทุกชั้น ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ 2 ตัว คือ detector ซึ่ง
เ็นตัวจับควันหรือความร้อนที่ผิดปกติและ Alarm ซึ่งเ็น
ตัวส่งสัญญาณในลักษณะของแสงหรือเสียง

5 เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ

ติดตั้งถังดับเพลิงทุกชั้นของอาคารเพื่อการควบคุม
เพลิงเบื้องต้นและต้องจัดให้มีระบบดับเพลิงอัตโนมัติ
อย่าง Sprinkle system

6 ระบบเก็บน้ำสำรองและสายล่อฟ้า

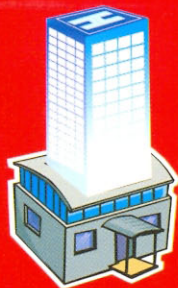
ระบบเก็บน้ำสำรองสามารถช่วยอำนวยความสะดวก
ในการดับเพลิงแก่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงได้ ส่วนสายล่อฟ้าจะช่วยป้องกัน
ไม่ให้เกิดความเสียหายจากฟ้าผ่า

**ผ้ามัยและโรงคั่วของช่วงบ้านโตนดในภาคป่านัวอการลุ่มน้ำ
ทำจากวัสดุทามไฟ และต้องเฝ้าระวังอุบัติเหตุไฟไหม้เกิดจวันไฟ
เช่น ผ้ามัยคานกัธเสวริสแฉลักหรือผ้ามัยก่ออิฐทามไฟ เฝือ**

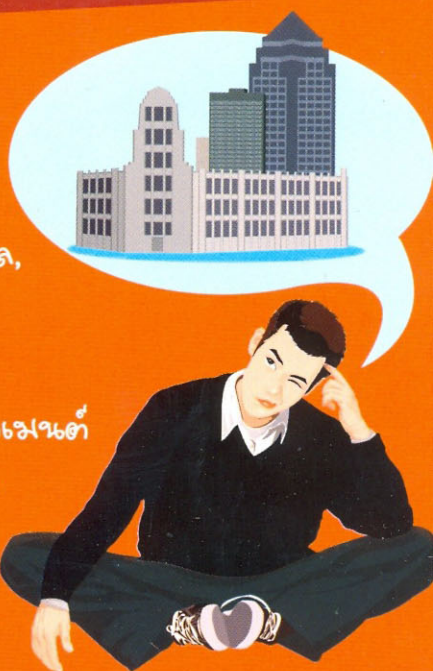
ทางหนีไฟ

หากเราเรียนรู้วิธีการปฏิบัติ
ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง
แล้วอันตรายก็จะไม่เกิดขึ้นกับเรา

ระบบป้องกันและระงับ อัคคีภัย ในอาคารทั่วไป

อาคารทั่วไปรวมทั้งอาคาร
ที่ใช้เพื่อการชุมนุมคน เช่น
หอประชุม, โรงแรม, โรงพยาบาล,
สถานศึกษา, ห้องสรรพสินค้า,
ห้องแถว, ตึกแถว, บ้านแฝด,
อาคารที่อยู่อาศัยรวมหรืออพาร์ตเมนต์
ที่มีมากกว่า 4 ชั้นขึ้นไป ก็ต้อง
คำนึงถึงความปลอดภัยจาก
อัคคีภัยเช่นเดียวกัน

■ สิ่งจำเป็นต้องรู้และเข้าใจเกี่ยวกับระบบการป้องกัน
และระงับอัคคีภัยในอาคารทั่วไป ก็คือ ■

1. ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ ควรติดตั้งใน

- ห้องแถวหรือตึกแถวที่สูงไม่เกิน
2 ชั้น ต้องติดตั้ง 1 เครื่องต่อ 1 ชั้น
แต่ถ้าสูงตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป ต้อง
ติดตั้งทุกชั้นเช่นเดียวกับอาคาร

- อาคารสาธารณะที่มีพื้นที่มากกว่า 2,000 ตรม. ต้องติดตั้งในทุกระดับชั้นของอาคาร

2. ส่วนประกอบของระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ประกอบด้วยอุปกรณ์ 2 ตัว คือ Detector ซึ่งรับแจ้งแบบระบบแจ้งเหตุอัตโนมัติและระบบแจ้งเหตุ

ที่ผู้ใช้มือเพื่อให้เกิดสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทำงาน ส่วนอุปกรณ์อีกตัวหนึ่งคือเครื่องส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ที่สามารถส่งเสียงหรือสัญญาณให้คนที่อยู่ในอาคารได้ยินเมื่อเกิดไฟไหม้

3. การติดตั้งกับเพลิงแบบมือถือ

ห้องแถวหรือตึกแถวที่สูงไม่เกิน 2 ชั้น ต้องติดตั้ง 1 เครื่องต่อ 1 ยูนิต ส่วนอาคารสาธารณะอื่นๆ ต้องติดตั้งอย่างน้อย 1 เครื่อง ทุกๆ 1,000 ตรม. ซึ่งแต่ละเครื่องต้องติดตั้งห่างกันอย่างน้อย 45 ม. และต้องอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นง่ายสะดวกต่อการดูแลรักษา

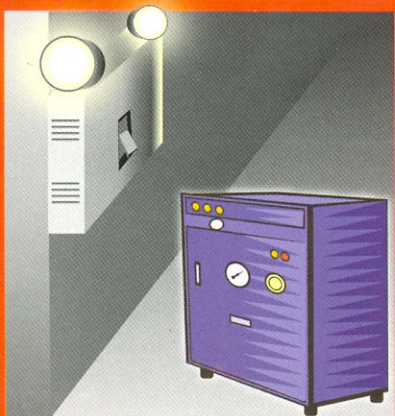
4. บ้ายบอกขึ้นและทางหนีไฟ

ป้ายบอกตำแหน่งขึ้นและทางหนีไฟ หรือไฟฉุกเฉิน ต้องติดตั้งทุกชั้นของอาคาร โดยเฉพาะอาคารสาธารณะที่มีโครงสร้างสูงตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป อาคารอยู่อาศัยรวมที่มีโครงสร้างสูงตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป และอาคารอื่นๆ ที่มีพื้นที่มากกว่า 2,000 ตรม.

5. ระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง

อาคารสาธารณะที่มีคนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีระบบไฟฟ้าสำรอง เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้าไว้สำหรับกรณีฉุกเฉินที่ระบบไฟฟ้าปกติขัดข้องและ

ต้องสามารถจ่ายไฟในกรณีฉุกเฉินได้ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง โดยเฉพาะในจุดที่มีเครื่องขยายทางออกฉุกเฉินขึ้นโดยหนีไฟ ทางเดิน และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

วิธีปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย เมื่อเกิดเพลิงไหม้ 10 ขั้นตอน

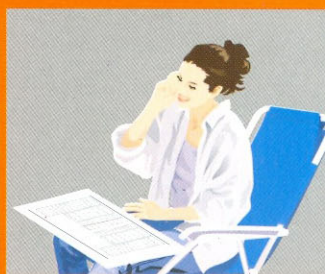
จุด อาจไม่เชื่อว่าควันไฟจากเหตุการณ์เพลิงไหม้นั้นสามารถ
คร่าชีวิตคุณได้ เพราะภายในเวลา 1 วินาที ควันไฟสามารถลอยสูง
ขึ้นไปได้ถึง 3 เมตร และภายใน 1 นาที ควันไฟสามารถลอยขึ้นไปได้
สูงเท่ากับตึก 60 ชั้น ดังนั้นทันทีที่เกิดเพลิงไหม้ควันไฟจะปกคลุม
อยู่รอบๆ ตัวคุณอย่างรวดเร็วทำให้คุณดำลักควันไฟหายใจไม่สะดวก
จะคิดหลบหนีมาไม่ถึงตัว เราจึงควรเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดเพลิงไหม้
10 ขั้นตอน เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคุณเอง

ความปลอดภัยในอาคาร

นั้นต้องเริ่มศึกษากันตั้งแต่ก้าวแรกที่เดินเข้าไปในอาคาร โดยเริ่มจาก

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนเข้าพักในอาคาร

ควรศึกษาเรื่องตำแหน่งของบันไดหนีไฟ
เส้นทางหนีไฟ ทางออกจากตัวอาคารการติดตั้ง
อุปกรณ์ระบบ Sprinkler และอุปกรณ์อื่นๆ รวมทั้ง
ต้องอ่านคำแนะนำเกี่ยวกับความปลอดภัยจาก
เพลิงไหม้ และการหนีไฟอย่างละเอียด

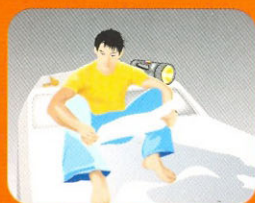
ขั้นตอนที่ 2 ขณะที่อยู่ภายในอาคาร

ควรหาทางออกฉุกเฉินของทางที่ใกล้ห้องพัก
ตรวจสอบดูว่าทางออกฉุกเฉินไม่ได้ติดล็อคตาย
หรือมีสิ่งกีดขวาง และสามารถใช้งานได้เส้นทาง
ออกจากภายในอาคารได้อย่างปลอดภัย ในชั้น
จำนวนประตุนั้น โดยเริ่มจากห้องทำการหา
หาฉุกเฉินทั้งของทาง เพื่อไปถึงทางหนีฉุกเฉิน
ได้ถึงแม้ว่าไฟจะดับหรือปกคลุมไปด้วยควัน

ขั้นตอนที่ 3 ก่อนเข้านอน

อาจพกถุงบรรจุของแห้งและไฟฉายไว้ใกล้กับ
เตียงนอน ถ้าเกิดเพลิงไหม้จะต้องนำถุงบรรจุของและ
ไฟฉายไปด้วยอย่างเร็วเสียเวลากับการเก็บสิ่งของ
และควรเรียนรู้ และฝึกเดินภายในห้องพักใน
ความมืด

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อต้องประสบเหตุเพลิงไหม้

หาตำแหน่งถังดับเพลิงที่ซ่อนเพลิงไหม้ ไว้
ถังดับเพลิงที่ซ่อนเพลิงไหม้ จากนั้นหนีจากอาคาร
แล้วโทรศัพท์แจ้งหน่วยงานดับเพลิงทันที

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อได้ยื่นสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

ให้รีบแจ้งทางหนี้ออกจากอาคารทันที

ขั้นตอนที่ 6 ถ้าเพลิงไหม้ในห้องพัก

ให้รีบหนีออกมาแล้วปิดประตูห้อง
ห้ามหิ้วถังดับเพลิงเข้าห้องที่ติดไฟ
โทรแจ้งดับเพลิงขอความช่วยเหลือ

ขั้นตอนที่ 7 ถ้าเพลิงไหม้เกิดขึ้นนอกห้องพัก

ถ้าอาคารหนี้ออกมาในแนวราบหรือบนระตูป หนีจากประตูที่มีความเย็นอยู่ค่อยๆ
เปิดประตูแล้วหนีไปยังทางหนี้ออกนอกอาคารที่ใกล้ที่สุด

ขั้นตอนที่ 8 ถ้าเพลิงไหม้อยู่บริเวณใกล้ๆ

ประตูมีความร้อนห้ามเปิดประตูเด็ดขาด ให้รีบ
โทรแจ้งดับเพลิงขอความช่วยเหลือ และแจ้งให้ทราบว่ามีคนอยู่
ที่ใดตรงเพลิงไหม้ให้เขาช่วยดับไฟให้เร็วที่สุด
ปิดหน้าต่างและเครื่องปรับอากาศช่วยลดความร้อนในห้อง
ที่หนี้ออกมา

เกิดเหตุไฟไหม้ครับ...

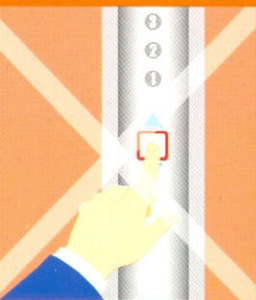
ขั้นตอนที่ 9 เมื่อต้องเผชิญกับควันไฟที่ปกคลุม

ให้ใช้วิธีคลานหนีไปทางลูกบิดประตู
อากาศบริสุทธิ์จะอยู่ด้านล่าง (เพราะควันลอย)
นำถุงพลาสติกมาคลุมตัวไว้เพื่อป้องกันความร้อน
จะไม่สามารถกลับเข้าห้องพักได้

ขั้นตอนที่ 10 การหนีออกจากตัวอาคาร

อย่าใช้ลิฟต์เพราะเกิดเพลิงไหม้และไฟไหม้บันได
ภายในอาคารหรือบันไดเลื่อน หนีออกจากบันไดเหล่านี้
ไม่สามารถใช้บันไดหนีไฟและบันไดหนีไฟในชั้นบน
หนีไฟเท่านั้น

**เพราะเราไม่มีวันรู้ว่าเหตุการณ์เลวร้ายจะเกิดขึ้นกับชีวิตอย่างไร
เราจึงไม่ควรประมาทกับชีวิตเลยสักวินาทีเดียว**

สาระความรู้ : สำนักควบคุมและตรวจสอบอาคาร

จัดทำโดย : สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง
218/1 ถนนพหลโยธิน แขวงสามยุค กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ : 0-2299-4618, 21, 27 โทรสาร 0-2299-4623, 28
www.dpt.go.th